

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ
ПІДПРИЄМСТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала: студентка II курсу, групи 672-1
денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Шкраба Катерина Олександрівна _____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Грешко Роман Ігорович _____

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

АНОТАЦІЯ

Шкраба К.О. Управління фінансовою стійкістю підприємства. – Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

У кваліфікаційній роботі проведено дослідження механізмів управління фінансовою стійкістю підприємства. Досліджена сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах, перелік показників її оцінки, охарактеризовано механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Здійснена оцінка фінансового-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс», проведений аналіз його фінансової стійкості. Обґрунтовано пропозиції удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та сформульовані шляхи підвищення ефективності управління його фінансовою стійкістю.

Ключові слова: підприємство, фінанси, управління, фінансовий менеджмент, фінансова стійкість, грошові потоки.

ANNOTATION

Shkraba K. Management of the financial stability of the enterprise. - Manuscript. Qualification work for obtaining the second (master's) level of higher education in specialty 072 «Finance, banking, insurance and stock market». Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

In the qualification work, a study of the mechanisms of managing the financial stability of the enterprise was carried out. The essence and significance of the financial stability of enterprises in market conditions is studied, the list of indicators of its assessment is described, the mechanism of managing the financial stability of the enterprise is characterized. An assessment of the financial and economic activity of Techno-Bud Service LLC was carried out, and an analysis of its financial stability was carried out. Proposals for improving cash flow management in the context of increasing the financial stability of Techno-Bud Service LLC are substantiated and ways of improving the efficiency of managing its financial stability are formulated.

Keywords: enterprise, finance, management, financial management, financial stability, cash flows.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ К.О. Шкраба

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах	8
1.2. Показники фінансової стійкості підприємств та їх характеристика	12
1.3. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства.....	16
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»	23
2.1. Характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»	23
2.2. Аналіз типу фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»	27
2.3. Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс».....	33
Висновки до розділу 2.....	37
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»	39
3.1. Удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»	39
3.2. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс».....	45
Висновки до розділу 3.....	52
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	57
ДОДАТКИ.....	62

ВСТУП

Актуальність. Розуміння принципів управління фінансовою стійкістю дозволяє керівництву приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів для поточного та перспективного розвитку. Це, в свою чергу, забезпечує довгострокову життєздатність та конкурентоспроможність підприємства на ринку. В умовах нестабільності, кризових ситуацій або непередбачуваних подій у зв'язку з війною РФ проти України компанії з міцним фінансовим фундаментом мають більше шансів вистояти та адаптуватися до нових реалій. Здатність аналізувати фінансові показники, прогнозувати потенційні ризики та розробляти стратегії їх мінімізації є ключовими навичками для будь-якого менеджера в турбулентних умовах.

Крім практичної цінності для самого підприємства розуміння принципів фінансової стійкості є важливим і для інших зацікавлених сторін, таких як інвестори, кредитори та партнери. Інвестори, наприклад, звертають увагу на фінансову стабільність компанії при прийнятті рішень щодо вкладення коштів. Кредитори оцінюють здатність підприємства виконувати свої зобов'язання, що безпосередньо пов'язано з його фінансовою стійкістю. Тому раціональне управління стійкістю фінансової системи компанії підвищує довіру та її привабливість для потенційних інвесторів та партнерів, відкриваючи нові можливості для розвитку та зростання бізнесу.

Дослідженнями у цій сфері займалися такі автори, як Адвокатова Н. О., Адонін С. В., Аль-Хамдані Р. І., Ахмед М. М., Болгов В. Є., Боназзі Г., Борисова В., Валксхаусл К., Васечко Л., Вахід М., Вега Т. В., Витяганець І. М., Вівчар О., Відіянті М., Вінницька О. А., Гарсія М. Л. С., Глейсснер В., Горбаченко М. Д., Григорук А., Гросу В., Гузь М., Гьонці Й., Гюнтер Т., Джайн С., Докієнко Л. М., Домбровська С. О., Ємельянов О. Ю., Ждек В., Іотті М., Ірунгу М., Існурхаді І., Калашнікова Ю. М., Каміл К. Х., Качула С. В., Ключко Т., Кобилецький В. Р., Ковальчук Д., Копилук О. І., Короленко О., Корчевська

Л. О., Кос Т., Костенко Ю., Коуто Г., Кравченко М. О., Леонтовська М. А., Литвин Л., Лімон М. Л. С., Маковей А. Г., Максименко Д. В., Мартінс А., Масіла К. К., Махеш К. Т., Мелега А., Міхалчук К. К., Музичка О. М., Мулик Я., Неізнана О., Ньямута В., Окіро К., О'Салліван Н., Папірник С., Партин Г., Півкач С. В., Піментел П., Прасетя Б. П., Селезень О., Соколюк М., Сподіна А. О., Суластрі С., Тарасенко І. О., Тимчишин Ю. В., Тірон-Тудор А., Тулвінські М., Хамза С. Р., Хлачук Е., Чирак І., Човатія В., Чуботаріу М., Ша'арі У. А., Шарма М., Шарма П. та інші.

Мета роботи полягає у визначенні напрямків підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на основі вивчення теоретичних та практичних аспектів.

Відповідно, завданнями в межах дослідження є:

- розглянути сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах;
- охарактеризувати показники фінансової стійкості підприємств;
- дослідити механізм управління фінансовою стійкістю підприємства;
- надати характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;
- проаналізувати тип фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;
- оцінити фінансову стійкість ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;
- запропонувати шляхи удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;
- визначити шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти визначення та впливу на фінансову стійкість компанії.

Об'єктом дослідження є фінансова система сучасного підприємства.

Інформаційна база дослідження включає в себе наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених щодо оцінки фінансової стійкості підприємств, впливу боргової політики, сталого розвитку та інших факторів на

фінансові показники компаній. Також використані статистичні дані про фінансовий стан досліджуваного підприємства ТОВ «Техно-Буд Сервіс» з відкритих реєстрів та аналітичних платформ, а також порівняльна інформація по галузі від Державної служби статистики України. Враховуються також теоретико-методичні публікації українських науковців стосовно діагностики фінансової стійкості в сучасних умовах, концептуальних підходів, методів оцінки, факторів впливу, напрямів підвищення та особливостей фінансової стійкості різних типів підприємств.

У дослідженні були застосовані як загальнонаукові, так і спеціальні методи. Загальнонаукові методи, зокрема аналіз, синтез, індуктивний та дедуктивний підходи, а також метод абстракції, дали змогу ґрунтовно опрацювати проблематику дослідження. Стосовно прикладних методів, у дослідженні знайшли застосування методи горизонтального та вертикального аналізу для дослідження тенденцій і структурних особливостей аналізованих показників, а також метод коефіцієнтів, трикомпонентний аналіз фінансової стійкості.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в наступному:

- систематизовані методичні підходи до показників фінансової стійкості підприємств. Так аналіз показників фінансової стійкості підприємства, таких як коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами, маневреність робочого капіталу та власних обігових коштів, дозволяє оцінити ефективність управління оборотними активами та здатність підприємства забезпечувати безперебійну діяльність. Дотримання нормативних значень коефіцієнтів фінансової автономії, фінансової залежності, маневреності власного капіталу та концентрації позикового капіталу свідчить про оптимальну структуру капіталу підприємства та його здатність ефективно функціонувати в довгостроковій перспективі;

- набуло подальшого розвитку розуміння механізму управління фінансовою стійкістю підприємства як системи методів, інструментів та процедур, спрямованих на досягнення оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, ефективності використання активів та збалансованості грошових потоків.

Апробація та практичне значення результатів дослідження. Практична значущість результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані автором шляхи удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості будуть впроваджені в діяльність ТОВ «Техно-Буд Сервіс» (довідка про впровадження).

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 61 сторінка друкованого тексту, основний зміст роботи викладено на 56 сторінках. Робота містить 17 таблиць та 4 рисунки, список використаних джерел включає 44 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах

Ризик та прибуток є протилежними та протиставними категоріями і менеджмент завжди намагається баланс між ними. Фінансова стійкість відображає довгострокову здатність бізнесу стабільно функціонувати у динамічних умовах. Актуальність дослідження підвищення в умовах деструктивного впливу поточної війни, у тому числі, і на положення і перспективи українських компаній.

Фінансову стійкість компанії можна зрозуміти на основі визначення співвідношення позикового та власного капіталу [27]. Таке визначення є вкрай вузьким та пропонує розуміти термін через показники, що його вимірюють.

Шарма П. та ін. зазначають, що стійкість охоплює екологічні, соціальні та управлінські аспекти, впливає на фінансові результати [14, с. 12]. Такий підхід підкреслює важливість інтеграції сталих стратегій для підвищення фінансової стійкості компанії.

Мартінс А. та ін. наголошують на тому, що стійкі фінансові практики мають вирішальне значення для компаній, щоб подолати такі кризи, як, наприклад, пандемія 2019-2020 рр., забезпечуючи їх виживання та сприяючи загальній стабільності економіки [10].

О'Салліван Н. звертає увагу на фінансову стійкість як здатність збалансувати джерела залучення капіталу [12, с. 198]. Цей погляд наголошує на ролі фінансових установ у забезпеченні фінансової стійкості через тісну співпрацю з реальним сектором економіки.

Борисова В. та ін. зазначають, що ключовими критеріями забезпечення фінансової стабільності є збалансований продуктовий портфель, спрямований

на максимізацію прибутку при мінімізації ризиків, а також використання практики мінімізації ризику [19, с. 63]. Тобто висока фінансова стійкість наявна тоді, коли знаходиться певний баланс між прибутковістю та ризикованістю діяльності.

Глейснер В. та ін. визначають фінансову стійкість як «здатність компанії забезпечувати платоспроможність та прийнятний рівень ризику в довгостроковій перспективі» [3]. Цей підхід поєднує концепції платоспроможності та управління ризиками як ключові елементи фінансової стійкості.

Відповідно загалом можна говорити про різні підходи до трактування того ж терміну. Фінансова стійкість – це здатність організації, установи чи системи підтримувати своє фінансове здоров'я та життєздатність у довгостроковій перспективі. Тобто така стійкість охоплює широкий спектр аспектів, пов'язаних з фінансовим управлінням, плануванням та адаптацією до мінливих економічних умов.

Статичний підхід, або підхід фінансового балансу, передбачає досягнення рівноваги між доходами та витратами організації в певний момент часу, а також між джерелами фінансування та активами чи власними і залученими коштами. При цьому, фінансово стійка організація здатна покривати свої поточні зобов'язання за рахунок наявних ресурсів та генерувати достатній прибуток для забезпечення своєї діяльності. Даний підхід зосереджується на аналізі фінансових показників, таких як ліквідність, платоспроможність та рентабельність, які відображають поточний фінансовий стан організації.

Динамічний підхід, або підхід адаптивності, розглядає фінансову стійкість як здатність організації пристосовуватися до змін у зовнішньому середовищі. Цей підхід враховує не лише поточний фінансовий стан, але й потенціал організації до адаптації та розвитку в умовах невизначеності. Фінансово стійка організація, згідно з динамічним підходом, здатна ефективно

управляти ризиками, впроваджувати інновації та оперативно реагувати на виклики ринку.

Широкий підхід до фінансової стійкості передбачає комплексне бачення фінансового здоров'я організації, яке охоплює не лише фінансові показники, але й інші аспекти діяльності, такі як стратегічне планування, управління персоналом та соціальна відповідальність. Цей підхід визнає, що фінансова стійкість є результатом взаємодії багатьох факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх. Організація, яка дотримується принципів сталого розвитку та враховує інтереси всіх зацікавлених сторін, має більше шансів досягти довгострокової фінансової стабільності.

Натомість, вузький підхід зосереджується виключно на фінансових показниках та короткострокових результатах діяльності організації. Цей підхід може призвести до недооцінки важливості планування та адаптації до змін у зовнішньому середовищі. Організації, які надмірно концентруються на короткострокових фінансових цілях, ризикують втратити конкурентоспроможність та стійкість у довгостроковій перспективі.

Фінансова стійкість відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та конкурентоспроможності підприємства на ринку. В умовах мінливого економічного середовища здатність витримувати несприятливі коливання та адаптуватися до змін є запорукою виживання суб'єкта господарювання. Міцна фінансова позиція дозволяє підприємству залучати інвестиції та кредитні ресурси на вигідних умовах, що відкриває нові можливості для розширення діяльності та реалізації інноваційних проектів (Рис. 1.1).

Підтримання довіри з боку партнерів, постачальників та клієнтів є невід'ємною складовою успішного функціонування підприємства. Фінансово стійке підприємство здатне вчасно виконувати свої зобов'язання, що зміцнює його репутацію та сприяє налагодженню довгострокових партнерських відносин. Крім того, забезпечення платоспроможності та ліквідності дозволяє підприємству оперативно реагувати на виклики ринку та підтримувати безперебійність операційної діяльності.

Здатність фінансувати операційну діяльність та розвиток за рахунок власних коштів свідчить про високий рівень фінансової автономності підприємства, що дозволяє знизити залежність від зовнішніх джерел фінансування та мінімізувати ризики, пов'язані з борговим навантаженням. Тобто якщо процентна ставка на ринку різко зростає, то це не призведе до зупинки бізнесу. Така фінансова незалежність є особливо важливою в умовах економічної нестабільності, коли доступ до кредитних ресурсів є обмеженим.

Рис. 1.1 Прояв значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах

Джерело: складено автором

Фінансова стійкість також проявляється у зниженні ризиків банкрутства та фінансових втрат. Підприємство, яке має достатній запас міцності, здатне протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та уникати критичних ситуацій. Це дозволяє забезпечити безперервність діяльності та зберегти робочі місця, що має позитивний вплив на соціально-економічний

розвиток регіону на мезорівні, а на мікрорівні – забезпечується дотримання інтересів власників.

Наявність стабільної фінансової бази створює передумови для реалізації довгострокових стратегічних планів розвитку підприємства. Можливість інвестувати в модернізацію виробництва, впровадження інноваційних технологій та освоєння нових ринків є запорукою підвищення конкурентоспроможності та зростання ринкової вартості суб'єкта господарювання. Це, у свою чергу, підвищує інвестиційну привабливість підприємства та відкриває нові перспективи для залучення стратегічних партнерів та інвесторів.

Отже, фінансова стійкість є багатогранним поняттям. Статичний підхід дозволяє оцінити поточний фінансовий стан, тоді як динамічний підхід враховує здатність організації адаптуватися до змін. Широкий підхід розглядає фінансову стійкість у контексті сталого розвитку та соціальної відповідальності, тоді як вузький підхід зосереджується виключно на фінансових показниках. Значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах полягає у забезпеченні стабільного розвитку, підвищенні конкурентоспроможності, зниженні ризиків та створенні передумов для реалізації довгострокових стратегічних цілей в динамічному економічному середовищі.

1.2. Показники фінансової стійкості підприємств та їх характеристика

Враховуючи усю багатогранність терміну «фінансова стійкість», очікувано, що існують різні підходи до використання показників, що характеризують цей аспект положення компанії. Загалом, як вказує Гарсія М. Л. С. та ін. емпіричні дані свідчать про позитивний зв'язок між стійкістю бізнесу та фінансовими показниками [2, с. 22]. Тобто наголошується на важливості аналізу для визначення поточного стану справ.

Вахід М. та Прасетя Б. П. стверджують, що фінансова стійкість оцінюється за допомогою таких показників, як рентабельність активів (ROA) та борг до загального капіталу (DER) [16]. У свою чергу, Іотті М. та Бонацці Г. зазначають, що розрахунок доходу та фінансової маржі разом із залученням фінансових коефіцієнтів та коефіцієнтів покриття відсотків мають вирішальне значення для визначення та покращення фінансової стійкості [6]. Тобто частина авторів звертає увагу на здатність обслуговувати борг.

Гросу В. та ін. стверджують, що оцінюючи показники ефективності, активності та ризику, розробляється модель оцінки економічної та фінансової стійкості [5]. Ахмед М. М. та Аль-Хамдані Р. І. використовують модель Дюпона для вимірювання фінансової стійкості, яка включає показники рентабельності, ефективності активів та фінансового левериджу» [1, с. 61]. Такий підхід пропонує інтегровану систему оцінки фінансової стійкості на основі декомпозиції окремих фінансових показників.

Гьонці Й. зазначає, що показники ефективності стійкості, такі як рентабельність стійкості та зростання стійкості, можуть бути використані для оцінки фінансової життєздатності компаній [4].

Проте якщо говорити про українську практику, то найбільш типовими групами фінансової стійкості є ті, що характеризують достатність власного оборотного капіталу та ті, що демонструють співвідношення власного і залученого капіталу.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами:

$$КЗОА = ВОК / ОА \quad (1)$$

де КЗОА - коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами;

ВОК - власні оборотні кошти;

ОА - оборотні активи.

Цей індекс показує, яка частка оборотних активів фінансується за рахунок власного капіталу підприємства. Нормативне значення цього показника варіюється залежно від галузі, але зазвичай воно має бути не менше

0,1. Якщо КЗОА менше нормативного значення, це свідчить про недостатність власних коштів для фінансування оборотних активів і високу залежність від зовнішніх джерел фінансування. Зростання цього показника в динаміці є позитивною тенденцією, яка вказує на підвищення фінансової стійкості підприємства.

Маневреність робочого капіталу:

$$\text{МРК} = (\text{ГК} + \text{ПФІ}) / \text{ОА} \quad (2)$$

де МРК - маневреність робочого капіталу;

ГК - грошові кошти та їх еквіваленти;

ПФІ - поточні фінансові інвестиції.

МРК відображає частку високоліквідних активів (грошових коштів та поточних фінансових інвестицій) у загальній величині оборотних активів та характеризує здатність підприємства швидко трансформувати оборотні активи в грошові кошти для погашення поточних зобов'язань. Нормативне значення МРК залежить від специфіки діяльності підприємства, але, як правило, воно має бути не менше 0,2. Високе значення цього показника свідчить про достатність високоліквідних активів для забезпечення платоспроможності підприємства.

Маневреність власних обігових коштів, у свою чергу, розраховується як:

$$\text{МВОК} = (\text{ГК} + \text{ПФІ}) / \text{ВОК} \quad (3)$$

де МВОК - маневреність власних обігових коштів.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів:

$$\text{КЗВК} = \text{ВОК} / \text{З} \quad (4)$$

де КЗВК - коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів;

З - запаси.

Показник характеризує, якою мірою запаси підприємства фінансуються за рахунок власних оборотних коштів. Нормативне значення цього показника має бути більше 0,5. Якщо КЗВК менше нормативного значення, це свідчить

про недостатність власних коштів і високу залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Коефіцієнт фінансової автономії розраховується таким чином:

$$\text{КФА} = \text{ВК} / \text{А} \quad (5)$$

де КФА - коефіцієнт фінансової автономії [8].

Він відображає частку власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування підприємства. Нормативне значення цього показника має бути не менше 0,4-0,6 частки одиниці, що свідчить про достатній рівень фінансової незалежності від зовнішніх кредиторів. Високе значення КФА вказує на низький рівень фінансових ризиків і здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями власними коштами. Зниження цього коефіцієнта в динаміці може сигналізувати про зростання фінансової залежності та необхідність вжиття заходів для зміцнення фінансової стійкості.

Коефіцієнт фінансової залежності, у свою чергу, визначається таким чином:

$$\text{КФЗ} = (\text{ДЗ} + \text{КЗ}) / \text{А} \quad (6)$$

де КФЗ - коефіцієнт фінансової залежності;

КЗ - короткострокові зобов'язання.

Він є оберненим до коефіцієнта фінансової автономії та показує, яка частка активів підприємства фінансується за рахунок позикових коштів (довгострокових і короткострокових зобов'язань). Нормативне значення КФЗ має бути не більше 2, що вказує на прийнятний рівень залежності від зовнішніх джерел фінансування. Надто високе значення цього показника свідчить про значні фінансові ризики та можливі труднощі з погашенням зобов'язань у майбутньому.

Коефіцієнт фінансової стійкості:

$$\text{КФС} = (\text{ВК} + \text{ДЗ}) / \text{А} \quad (7)$$

де КФС - коефіцієнт фінансової стійкості.

КФС характеризує частку стійких джерел фінансування. Нормативне значення цього показника має бути більше 0,85, що свідчить про достатність

власного капіталу та довгострокових коштів для покриття більшості потреб в активах. Високі значення КФС вказує на низький рівень фінансових ризиків і здатність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями власними коштами.

Таким чином, фінансова стійкість підприємства характеризується комплексом показників, які відображають забезпеченість оборотних активів і запасів власними коштами, маневреність капіталу та здатність підприємства підтримувати платоспроможність. Нормативні значення коефіцієнтів, таких як коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами (не менше 0,1), коефіцієнт маневреності власних обігових коштів (не менше 0,1) та коефіцієнт покриття запасів (більше 1), дозволяють оцінити достатність власних коштів для фінансування поточної діяльності та запасів. Аналіз коефіцієнтів фінансової автономії (не менше 0,4), фінансової залежності (не більше 2) та фінансової стійкості (більше 0,85) дає можливість визначити рівень фінансової незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та здатність розраховуватися за своїми зобов'язаннями власними коштами.

1.3. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства

Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства являє собою систему методів, інструментів та процедур, спрямованих на забезпечення здатності суб'єкта господарювання зберігати стабільний фінансовий стан у довгостроковій перспективі. Основною метою функціонування даного механізму є досягнення та підтримка оптимального рівня фінансової стійкості, який характеризується збалансованістю фінансових ресурсів, достатністю власного капіталу, ефективністю використання активів та прийнятним рівнем ризику.

Головними принципами, на яких ґрунтується механізм управління фінансовою стійкістю підприємства, є системність, комплексність,

адаптивність, превентивність та ефективність. Системність передбачає розгляд фінансової стійкості як невід'ємної складової загальної системи управління підприємством, що вимагає узгодженості дій та рішень на всіх рівнях менеджменту. Комплексність, у свою чергу, означає необхідність врахування всіх аспектів та факторів, які впливають на фінансову стійкість, зокрема, операційної діяльності, інвестиційної політики, структури капіталу тощо. Адаптивність механізму полягає у його здатності швидко реагувати на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, коригуючи відповідним чином стратегію та тактику управління. Превентивність акцентує увагу на важливості своєчасного виявлення та нейтралізації потенційних загроз фінансовій стійкості, а ефективність передбачає досягнення поставлених цілей з оптимальним використанням наявних ресурсів.

У процесі управління фінансовою стійкістю підприємства задіяні різні структурні підрозділи та фахівці, кожен з яких виконує специфічні функції. Зокрема, фінансовий відділ відповідає за розробку та реалізацію фінансової стратегії, аналіз та прогнозування фінансових показників, управління грошовими потоками та контроль за дотриманням бюджетів. Бухгалтерія забезпечує достовірність та повноту фінансової звітності, здійснює облік господарських операцій та розрахунок податкових зобов'язань. Відділ планування та контролінгу займається складанням планів та бюджетів, моніторингом їх виконання, а також аналізом відхилень фактичних показників від запланованих. Служба внутрішнього аудиту здійснює незалежну оцінку ефективності системи внутрішнього контролю та управління ризиками, виявляє недоліки та надає рекомендації щодо їх усунення.

Своїми діями учасники процесу управління фінансовою стійкістю намагаються вплинути на головні фактори, що визначають здатність підприємства протистояти негативним впливам та забезпечувати стабільність функціонування. Серед них можна виділити структуру капіталу, яка характеризується співвідношенням власних та позикових коштів. Її оптимізація дозволяє мінімізувати вартість капіталу та забезпечити достатній

рівень фінансової незалежності. Іншим важливим фактором є ефективність використання активів, яка відображає здатність підприємства генерувати прибуток та грошові потоки за рахунок наявних ресурсів. Підвищення оборотності активів, скорочення операційного та фінансового циклів, оптимізація структури оборотних та необоротних активів сприяють зміцненню фінансової стійкості. Крім того, значну роль відіграє збалансованість грошових потоків, яка передбачає синхронізацію надходжень та видатків, підтримку достатнього рівня ліквідності та платоспроможності. Ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, оптимізація запасів, страхування ризиків та формування резервів є важливими інструментами досягнення цієї мети.

Загалом в руках менеджменту наявні наступні інструменти управління фінансовою стійкістю (Рис. 1.2).

Локалізація як метод управління фінансовою стійкістю підприємства передбачає обмеження негативного впливу ризиків шляхом їх концентрації в окремих структурних підрозділах або бізнес-одиницях. Дисипація, у свою чергу, спрямована на розподіл ризиків між різними учасниками економічних відносин. Відмова від ненадійних клієнтів є одним із превентивних заходів, спрямованих на мінімізацію ризику неплатежів та виникнення проблемної заборгованості. Відмова від ризикованих складових передбачає виключення з портфеля активів або напрямків діяльності, які характеризуються високим рівнем невизначеності та потенційних збитків. Реструктуризація проблемної заборгованості є важливим інструментом відновлення фінансової стійкості підприємства в умовах кризи або погіршення платіжної дисципліни дебіторів.

Обмеження ризиків як метод управління фінансовою стійкістю підприємства передбачає встановлення граничних значень для ключових показників, зокрема, рівня боргового навантаження, частки високоліквідних активів, валютної позиції тощо. Синдигований кредит є інструментом залучення значних обсягів фінансових ресурсів на вигідних умовах за рахунок кооперації кількох кредиторів. Уступка зобов'язань передбачає передачу

частини боргових зобов'язань підприємства третім особам на договірних засадах.

Рис. 1.2. Методи управління фінансовою стійкістю підприємства

Джерело: складено автором на основі [35; 29, с.85; 36, с.131; 23, с.31]

Ухилення як метод управління фінансовою стійкістю підприємства передбачає свідому відмову від здійснення високоризикових операцій або реалізації проектів з невизначеними перспективами. Пошук гарантій передбачає отримання додаткового забезпечення виконання зобов'язань контрагентами. Диверсифікація операцій спрямована на розширення спектру

господарської діяльності підприємства за рахунок освоєння нових видів продукції, ринків збуту, технологій тощо. Диверсифікація географії, в свою чергу, передбачає вихід підприємства на нові територіальні ринки збуту, зокрема, шляхом експортної діяльності, створення закордонних представництв або дочірніх компаній.

Розподіл відповідальності як метод управління фінансовою стійкістю підприємства передбачає чітке делегування повноважень та обов'язків між різними структурними підрозділами та посадовими особами. Диверсифікація ризику в часі передбачає розподіл потенційних втрат від настання несприятливих подій на більш тривалий період.

Створення резервів є важливим інструментом забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах невизначеності та ризику. Резервні фонди формуються за рахунок відрахувань від прибутку та призначені для покриття потенційних збитків або фінансування непередбачених витрат. Хеджування як метод управління фінансовою стійкістю підприємства передбачає використання похідних фінансових інструментів (форвардів, ф'ючерсів, опціонів) для мінімізації ризиків зміни цін на сировину, матеріали, готову продукцію, а також валютних курсів та відсоткових ставок.

Страхування відповідальності передбачає передачу частини ризиків, пов'язаних з господарською діяльністю підприємства, спеціалізованим страховим компаніям.

Ряд авторів звертає увагу і на інші інструменти. Масіла Ч. К. та ін. досліджують вплив відкритості підприємства через публікацію ширшої сукупності даних у звітності на стійкість [11]. Джайн С. та Човатія В. вказують на вплив сталих практик на платоспроможність компаній [7, с. 58]. Шаарі У. А. та ін. пропонують залучати власний капітал для посилення ринкового положення та поточної стійкості [13].

Висновки до розділу 1

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі вивчення теоретичних основ управління фінансовою стійкістю підприємства сформульовано такі висновки:

- розкрито сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах. Фінансова стійкість є поняттям, яке вимагає врахування як статичних, так і динамічних аспектів управління фінансами організації. Широкий підхід до фінансової стійкості враховує роль підприємств у сталому розвитку та соціальній відповідальності, тоді як вузький підхід зосереджується на фінансових показниках. В ринкових умовах фінансова стійкість є ключовим фактором забезпечення стабільного розвитку, конкурентоспроможності та реалізації довгострокових стратегічних цілей підприємств;

- охарактеризовано показники фінансової стійкості підприємств. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства, таких як коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами, маневреність робочого капіталу та власних обігових коштів, дозволяє оцінити ефективність управління оборотними активами та здатність підприємства забезпечувати безперебійну діяльність. Дотримання нормативних значень коефіцієнтів фінансової автономії, фінансової залежності, маневреності власного капіталу та концентрації позикового капіталу свідчить про оптимальну структуру капіталу підприємства та його здатність ефективно функціонувати в довгостроковій перспективі;

- досліджено механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства є системою методів, інструментів та процедур, спрямованих на досягнення оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, ефективності використання активів та збалансованості грошових потоків. Принципами функціонування цього механізму є системність, адаптивність та превентивність, що

забезпечується координацією дій різних підрозділів та використанням таких методів, як диверсифікація, хеджування, страхування та створення резервів.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»

2.1. Характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Компанія ТОВ «Техно-Буд Сервіс» була заснована з метою провадження діяльності у сфері будівництва та супутніх галузях. Основним напрямком є будівництво житлових і нежитлових будівель, що вимагає високого рівня професіоналізму, досвіду та відповідальності[39]. Окрім цього, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» здійснює виготовлення виробів із бетону для будівництва, що дозволяє забезпечувати будівельні проекти якісними матеріалами власного виробництва[40]. Диверсифікація діяльності компанії включає також неспеціалізовану оптову торгівлю та надання послуг вантажного автомобільного транспорту.

ТОВ «Техно-Буд Сервіс» активно розвивається, про що свідчить зростання кількості працівників. Станом на 2023 рік у компанії працювало 56 осіб, які забезпечують ефективне функціонування підприємства та реалізацію проектів [41]. Юридична адреса ТОВ «Техно-Буд Сервіс» знаходиться за адресою: Україна, 60412, Чернівецька обл., Глибоцький р-н, село Чагор, вул. Приміська, будинок 1, корпус А [42]. Таке розташування дозволяє компанії успішно здійснювати свою діяльність та співпрацювати з партнерами в регіоні.

Для забезпечення ефективної роботи ТОВ «Техно-Буд Сервіс» володіє 1 транспортним засобом [43; 38]. Це дозволяє оперативно вирішувати логістичні питання та здійснювати доставку матеріалів і устаткування на об'єкти будівництва. Окрім цього, компанія має 13 ліцензій. Важливою складовою бізнес-моделі ТОВ «Техно-Буд Сервіс» є активна участь у державних тендерах. Компанія успішно виборює право на виконання різноманітних

будівельних та ремонтних робіт, що фінансуються з державного бюджету. Зокрема, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» реалізувало роботи з благоустрою та поточного ремонту вулично-дорожньої мережі на вул. Жасминній в м. Чернівці на суму 169 047 грн. Також компанія здійснювала капітальний ремонт дорожнього покриття проїзної частини по вулиці Рівненська села Петропавлівська Борщагівка Бучанського району Київської області на суму 1 453 424 грн та поточний ремонт дорожнього покриття по вулиці Жовтнева того ж села на суму 194 079 грн.

Участь у державних тендерах дозволяє ТОВ «Техно-Буд Сервіс» не лише отримувати стабільні замовлення та розширювати портфель реалізованих проєктів, але й робити вагомий внесок у розвиток інфраструктури та покращення якості життя громадян. Виконуючи роботи з будівництва, ремонту та благоустрою, компанія демонструє свою надійність, професіоналізм та здатність реалізовувати проєкти різного масштабу та складності.

Компанія досить ефективно керує своїм капітальним майном, хоча значення відповідних індикаторів постійно коливаються (табл. 2.1).

Частка основних засобів у активах компанії демонструє нестабільну динаміку протягом зазначеного періоду. У 2019 році цей показник становив 0,1, потім зріс до 0,18 у 2020 році, після чого знизився до 0,12 у 2021 році. У 2022 та 2023 роках частка основних засобів у активах стабілізувалася на рівні 0,14 та 0,13 відповідно. Такі коливання свідчать про зміни у структурі активів підприємства та пов'язані з інвестиціями в оновлення основних засобів або зміною їх вартості.

Коефіцієнт зносу основних засобів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» також зазнав змін протягом аналізованого періоду, у 2022 та 2023 роках стабілізувався на рівні 0,72. Високий рівень негативно впливає на ефективність діяльності підприємства та вимагає додаткових інвестицій у їх оновлення.

Таблиця 2.1.

**Динаміка техніко-економічних показників
ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр.**

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022	2023 / 2019	2023 / 2022
Частка основних засобів у активах, частка од.	0,1	0,18	0,12	0,14	0,13	0,03	-0,01	30	-7,14
Коефіцієнт зносу основних засобів, частка од.	0,79	0,68	0,76	0,72	0,72	-0,07	0	-8,86	0
Фондовіддача, обороти	6,8	6,8	4,94	2,77	6,11	-0,69	3,34	-10,15	120,58
Фондоємність, частка од.	0,15	0,15	0,2	0,36	0,16	0,01	-0,2	6,67	-55,56
Витрати на гривню продажів, грн.	0,88	0,95	0,96	0,92	0,93	0,05	0,01	5,68	1,09

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Фондовіддача ТОВ «Техно-Буд Сервіс» демонструє нестабільну динаміку протягом аналізованого періоду. У 2019 та 2020 роках цей показник становив 6,8 оборотів, що свідчить про ефективне використання основних засобів. Однак у 2021 році фондовіддача знизилася до 4,94 оборотів, а у 2022 році досягла найнижчого значення - 2,77 оборотів. Це пов'язано зі зниженням обсягів будівництва та недостатнім завантаженням виробничих потужностей. У 2023 році фондовіддача зросла до 6,11 оборотів, що свідчить про покращення ефективності використання основних засобів. Відповідно, фондоємність ТОВ «Техно-Буд Сервіс» також зазнала змін протягом аналізованого періоду. У 2023 році вона знизилася до 0,16, що свідчить про покращення ефективності використання основних засобів.

Витрати на гривню продажів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» демонструють зростаючу динаміку протягом аналізованого періоду. У 2019 році цей показник становив 0,88 грн, що свідчить про відносно низький рівень витрат

на забезпечення обсягів продажів. Проте у наступні роки витрати на гривню продажів зростали і досягли 0,96 грн у 2021 році. У 2022 та 2023 роках цей показник дещо знизився до 0,92 та 0,93 грн відповідно, але все ще залишається вищим, ніж у 2019 році.

Аналіз динаміки фінансових результатів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за період з 2019 по 2023 рік демонструє кілька важливих тенденцій та закономірностей (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Динаміка фінансових результатів

ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022	2023 / 2019	2023 / 2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	47377	73233	60884	35862	98434	51057	62572	107,77	174,48
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	41910	69892	58506	32821	91297	49387	58476	117,84	178,17
Валовий прибуток (збиток)	5467	3341	2378,8	3041,3	7137,5	1670,5	4096,2	30,56	134,69
Інші операційні доходи	1879	5228	3460	4077	2852	973	-1225	51,78	-30,05
Інші операційні витрати	1191	5928	4295	6166	5262	4071	-904	341,81	-14,66
Фінансовий результат до оподаткування	4028	783	1513,2	953	4727,9	699,9	3774,9	17,38	396,11
Витрати (дохід) з податку на прибуток	224	555	272,3	171,3	851	627	679,7	279,91	396,79
Чистий фінансовий результат	3804	228	1240,9	781,7	3876,9	72,9	3095,2	1,92	395,96

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) демонструє нестабільну динаміку протягом зазначеного періоду. У 2019 році цей показник становив 47377 тис. грн, потім значно зріс до 73233 тис. грн у 2020 році. Однак у 2021 році чистий дохід знизився до 60884 тис. грн, а у 2022 році досяг найнижчого значення - 35862 тис. грн. У 2023 році спостерігається суттєве зростання чистого доходу до 98434 тис. грн, що є найвищим показником за весь аналізований період. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зростала подібними темпами.

Чистий фінансовий результат ТОВ «Техно-Буд Сервіс» також зазнав значних коливань протягом аналізованого періоду. У 2019 році він становив 3804 тис. грн, потім різко знизився до 228 тис. грн у 2020 році. У 2021 році чистий фінансовий результат зріс до 1240,9 тис. грн, але у 2022 році знову знизився до 781,7 тис. грн. У 2023 році спостерігається значне зростання чистого фінансового результату до 3876,9 тис. грн, що є найвищим показником за весь період. Додатне значення у 2023 році вказує на здатність бізнесу генерувати додану вартість та створювати прибуток для власників.

Отже, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» діє у сфері будівництва житлових та нежитлових приміщень. Воно демонструє нестабільну динаміку фінансових результатів протягом 2019-2023 років, з коливаннями чистого доходу від реалізації продукції, собівартості реалізованої продукції та валового прибутку. Незважаючи на нестабільність, у 2023 році спостерігається покращення більшості показників, зокрема, чистий дохід від реалізації продукції зріс до 98434 тис. грн, а чистий фінансовий результат досяг 3876,9 тис. грн. Рівень знову основних засобів є високим, а фондівдача постійно коливається.

2.2. Аналіз типу фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Що ж до фінансової стійкості, то політика компанії у цій сфері є суперечливою. Незважаючи на позитивну динаміку власних обігових коштів,

які зросли на 68,82% у 2023 році порівняно з 2019 роком, їх абсолютне значення залишається недостатнім для забезпечення стабільного фінансового стану підприємства. Показник наявності власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів демонструє незначне зростання на 12,39% за аналізований період, що свідчить про обмежені можливості підприємства щодо формування запасів за рахунок стабільних джерел фінансування (табл. 2.3).

Загальна сума запасів зросла на 15,19% у 2023 році порівняно з 2019 роком, що вказує на збільшення потреби в оборотних активах. Однак, недостача власних обігових коштів для формування запасів становила 39955 тис. грн. у 2023 році, що на 11,08% більше, ніж у 2019 році. Це свідчить про критичну залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та високий ризик втрати платоспроможності.

Недостача власних обігових коштів та довгострокових джерел для формування запасів у 2023 році склала 27404 тис. грн., що на 17,02% більше, ніж у 2019 році. Це підтверджує нестачу стабільних джерел фінансування для забезпечення безперебійної діяльності підприємства.

Надлишок власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів у 2023 році становив 63435 тис. грн., що на 146,35% більше, ніж у 2019 році. Однак, така значна залежність від короткострокових зобов'язань створює ризики для фінансової стійкості підприємства в довгостроковій перспективі.

Таким чином, аналіз фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за 2019-2023 рр. вказує на проблемний рівень фінансової стабільності. Підприємству необхідно вжити заходів щодо оптимізації структури капіталу, збільшення власних обігових коштів та зменшення залежності від короткострокових зобов'язань для покращення фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

Таблиця 2.3.

Визначення типу фінансової стійкості

ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	Рік					Відносний приріст (відхилення), %	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022
Власний капітал та резерви	13379	14174	16337	26297	31087	132,35	18,21
Необоротні активи	10623	16922	16245	22628	26434	148,84	16,82
Власні обігові кошти	2756	-2748	92	3669	4653	68,82	26,81
Довгострокові зобов'язання	12551	12551	12551	12551	12551	0	0
Наявність власних обігових коштів та довго-строкових джерел для фінансування запасів	15307	9803	12643	16220	17204	12,39	6,07
Короткострокові зобов'язання	49168	50149	60106	71393	90838	84,75	27,24
Наявність ВОК, коротко-строкових та довго-строкових джерел для фінансування запасів	64475	59952	72749	87613	108042	67,57	23,32
Загальна сума запасів	38725	30533	36997	38932	44608	15,19	14,58
Надлишок (+), нестача ВОК для формування запасів	-35969	-33281	-36906	-35263	-39955	11,08	13,3
Надлишок (+), нестача ВОК та довго-строкових джерел для формування запасів	-23418	-20730	-24354	-22712	-27404	17,02	20,66
Надлишок (+), нестача ВОК та короткострокових і довго-строкових джерел для формування запасів	25750	29419	35752	48680	63435	146,35	30,31

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Також доцільно застосувати і інші методики. Відповідно до п'ятифакторної моделі Альтмана проявляються потенційні ризики банкрутства та недостатній рівень фінансової стабільності підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4.

Тип фінансової стійкості відповідно до п'ятифакторної моделі
Альтмана ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр., частка од.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-		Відносний приріст (відхилення), %	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022	2023 / 2019	2023 / 2022
Оборотний капітал до суми активів підприємства	0,2	0,13	0,14	0,15	0,13	-0,07	-0,02	-35	-13,33
Співвідношення нерозподіленого прибутку до суми активів	0,02	0,02	0,04	0,04	0,07	0,05	0,03	250	75
Співвідношення прибутку до оподаткування до суми активів	0,05	0,01	0,02	0,01	0,04	-0,01	0,03	-20	300
Співвідношення власного капіталу до заборгованості (фінансова структура)	0,22	0,23	0,22	0,31	0,3	0,08	-0,01	36,36	-3,23
Співвідношення доходу до суми активів	0,63	0,95	0,68	0,33	0,73	0,1	0,4	15,87	121,21
Z	1,04	1,19	0,96	0,62	1,11	0,07	0,49	6,73	79,03

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Значення показника оборотного капіталу до суми активів підприємства коливалося в межах від 0,13 до 0,2, що свідчить про обмежену ліквідність активів та здатність підприємства швидко трансформувати їх у грошові кошти для погашення поточних зобов'язань.

Співвідношення нерозподіленого прибутку до суми активів демонструє позитивну динаміку, збільшившись з 0,02 у 2019 році до 0,07 у 2023 році. Однак, такий низький рівень накопиченого прибутку вказує на недостатню здатність підприємства генерувати власні фінансові ресурси для розвитку та зміцнення фінансової стійкості.

Співвідношення прибутку до оподаткування до суми активів характеризується нестабільністю, коливаючись від 0,01 до 0,05. Це свідчить про низьку ефективність використання активів підприємства для генерування прибутку та потенційні проблеми з рентабельністю діяльності.

Фінансова структура підприємства, виражена співвідношенням власного капіталу до заборгованості, демонструє незначне покращення з 0,22 у 2019 році до 0,3 у 2023 році. Однак, такий рівень фінансової незалежності є недостатнім для забезпечення стабільності та стійкості до зовнішніх фінансових шоків.

Інтегральний показник Z , розрахований за п'ятифакторною моделлю Альтмана, коливався в межах від 0,62 до 1,19. Значення Z нижче 1,23 свідчать про високу ймовірність банкрутства підприємства в найближчі два роки. Таким чином, фінансова стійкість ТОВ «Техно-Буд Сервіс» не є оптимальною, і існує значний ризик фінансових труднощів та потенційного банкрутства.

Для покращення фінансової стійкості та зниження ризику банкрутства, підприємству необхідно вжити заходів щодо оптимізації структури капіталу, підвищення ефективності використання активів, збільшення рентабельності діяльності та нарощування власного капіталу за рахунок накопичення нерозподіленого прибутку.

Також зрозуміти положення компанії та тип стійкості можна порівнюючи значення фінансової автономії із іншими учасниками економіки (Рис. 2.1).

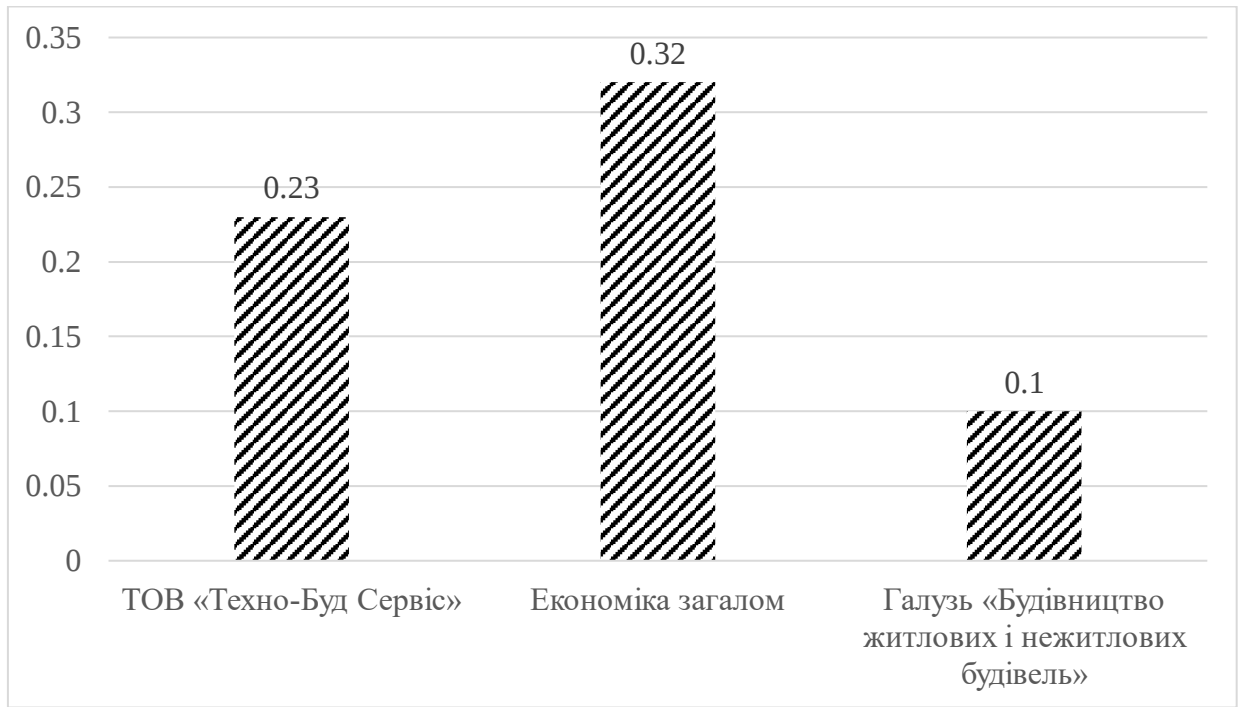

Рис. 2.1 Динаміка фінансової автономії ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2023 р.,
частка од.

Джерело: складно автором на основі [34]

Порівнюючи значення коефіцієнта фінансової автономії ТОВ «Техно-Буд Сервіс» із середнім показником по економіці загалом, який складає 0,32, можна констатувати, що підприємство має нижчий рівень фінансової стійкості та автономії, ніж середньостатистичне підприємство в Україні. Це вказує на потенційні ризики та вразливість фінансового стану ТОВ «Техно-Буд Сервіс» до зовнішніх факторів та кон'юнктури ринку.

Проте висновки змінюються при порівнянні коефіцієнта фінансової автономії ТОВ «Техно-Буд Сервіс» із середнім показником по галузі «Будівництво житлових і нежитлових будівель», який становить лише 0,1. Це свідчить про те, що підприємство має вищий рівень фінансової незалежності, ніж типове підприємство в галузі. Однак, такий низький галузевий показник вказує на системні проблеми та ризики, притаманні будівельній галузі в цілому.

Отже, виявлено проблемний рівень фінансової стабільності підприємства. Недостача власних обігових коштів для формування запасів у 2023 році становила 39955 тис. грн., що на 11,08% більше, ніж у 2019 році, свідчить про критичну залежність від зовнішніх джерел фінансування та високий ризик втрати платоспроможності. Значна залежність від короткострокових зобов'язань, яка відображається у надлишку власних обігових коштів та короткострокових і довгострокових джерел для формування запасів у розмірі 63435 тис. грн. у 2023 році, створює ризики для фінансової стійкості підприємства в довгостроковій перспективі.

2.3. Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Що ж до відносних показників фінансової стійкості, то вони характеризуються наступними значеннями (табл. 2.5). Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами зазнав коливань протягом аналізованого періоду. У 2019 році він становив 0,04, що вказує на низький рівень забезпечення. У 2020 році ситуація погіршилася, і коефіцієнт опустився до -0,05. Однак, починаючи з 2021 року, спостерігається стабілізація показника на рівні 0,04. Тобто більшість оборотних активів формуються за рахунок позикового капіталу.

Маневреність власних оборотних коштів демонструє значну волатильність. У 2019 році цей показник становив 0,21, що свідчить про достатню маневреність. Проте, у 2020 році відбулося різке падіння до -1,28. У 2021 році ситуація кардинально змінилася, і маневреність зросла до 35,54. Надалі, у 2022 та 2023 роках, спостерігається поступове зниження маневреності до 3,44 та 1,96 відповідно. Тобто компанія залежна від сторонніх джерел ліквідності для виконання щоденних завдань, а більшість ВОК загрузило в необоротних активах.

Таблиця 2.5.

Динаміка показників фінансової стійкості на основі достатності оборотного капіталу ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, -	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022
Власні обігові кошти, тис. грн.	2756	-2748,1	91,5	3668,9	4652,7	1 896,7	983,8
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами, частка од.	0,04	-0,05	0	0,04	0,04	0	0
Маневреність власних оборотних коштів, частка од.	0,21	-1,28	35,54	3,44	1,96	1,75	-1,48
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів, частка од.	0,07	-0,09	0	0,09	0,1	0,03	0,01

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами запасів також зазнав змін протягом досліджуваного періоду. У 2019 році він становив 0,07, що вказує на низький рівень забезпечення запасів власними коштами. У 2020 році ситуація погіршилася, і коефіцієнт знизився до -0,09. Проте, починаючи з 2021 року, спостерігається поступове покращення ситуації, і коефіцієнт зріс до 0,1 у 2023 році. Тобто компанія не може самостійно створити необхідний запас матеріалів для забезпечення безперебійного виробництва та будівництва.

Проаналізувавши динаміку показників фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» на основі частки власного капіталу за період з 2019 по 2023 рік, можна зробити наступні висновки. Коефіцієнт фінансової автономії протягом досліджуваного періоду залишався відносно стабільним, коливаючись в межах від 0,18 до 0,24. Це свідчить про невисоку частку власного капіталу в структурі фінансування компанії. У 2022 та 2023 роках спостерігається незначне підвищення цього показника до 0,24 та 0,23

відповідно, що вказує на поступове зміцнення фінансової незалежності компанії. Проте загалом рівень ризику втрати стійкості є високим (табл. 2.6).

Таблиця 2.6.

Динаміка показників фінансової стійкості на основі частки власного капіталу ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр., частка од.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +,-	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022
Коефіцієнт фінансової автономії	0,18	0,18	0,18	0,24	0,23	0,05	-0,01
Коефіцієнт фінансової залежності	5,61	5,42	5,45	4,19	4,33	-1,28	0,14
Коефіцієнт фінансового левериджу	4,61	4,42	4,45	3,19	3,33	-1,28	0,14
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,21	-0,19	0,01	0,14	0,15	-0,06	0,01
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,8	0,8	0,83	0,85	0,88	0,08	0,03
Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій)	0,35	0,35	0,32	0,35	0,32	-0,03	-0,03
Коефіцієнт мобільності активів	6,06	3,54	4,47	3,87	4,09	-1,97	0,22

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Коефіцієнт фінансової залежності, який є оберненим до коефіцієнта фінансової автономії, демонструє тенденцію до зниження. У 2019 році він становив 5,61, а до 2023 року зменшився до 4,33. Це означає, що частка позикового капіталу в структурі фінансування компанії поступово зменшується, що є позитивним сигналом для фінансової стійкості. Коефіцієнт фінансового левериджу також знижується протягом аналізованого періоду. З 4,61 у 2019 році він зменшився до 3,33 у 2023 році. Це вказує на зменшення фінансового ризику та зниження залежності компанії від позикових коштів, хоча сам по собі рівень ризику та залежності залишається високим.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості демонструє стабільне зростання протягом досліджуваного періоду. З 0,8 у 2019 році він збільшився

до 0,88 у 2023 році. Це свідчить про підвищення частки короткострокових зобов'язань у структурі позикового капіталу компанії.

Коефіцієнт фінансової стійкості (покриття інвестицій) коливається в межах від 0,32 до 0,35 протягом аналізованого періоду, при нормативному 0,85. Це вказує на нестабільність довгострокових джерел фінансування компанії.

Як було виявлено, частина авторів звертає увагу на показники ліквідності та рентабельності як індикатори певних аспектів фінансової стійкості. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття) протягом досліджуваного періоду залишався стабільним, коливаючись в межах від 1,19 до 1,31. Значення цього показника вище 1 свідчить про достатню здатність компанії покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Це є позитивним фактором для фінансової стійкості компанії, оскільки забезпечує її платоспроможність у короткостроковій перспективі (табл. 2.7).

Таблиця 2.7.

Динаміка допоміжних показників фінансової стійкості

ТОВ «Техно-Буд Сервіс» в 2019 - 2023 рр.

Показники	Рік					Абсолютний приріст (відхилення), +, -	
	2019	2020	2021	2022	2023	2023 / 2019	2023 / 2022
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття), частка од.	1,31	1,19	1,21	1,23	1,19	-0,12	-0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності, частка од.	0,52	0,59	0,59	0,68	0,7	0,18	0,02
Рентабельність (пасивів) активів (чистий прибуток в чисельнику), %	0,3	0,3	1,5	0,78	3,17	2,87	2,39
Рентабельність власного капіталу, %	1,66	1,66	8,13	3,67	13,51	11,85	9,84

Джерело: складено автором на основі звітності ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Рентабельність активів, розрахована на основі чистого прибутку, демонструє волатильність протягом аналізованого періоду. У 2019 та 2020 роках цей показник становив 0,3%, що свідчить про низьку ефективність

використання активів компанії для генерування прибутку. Починаючи з 2021 року, спостерігається значне покращення рентабельності активів, яка досягла 3,17% у 2023 році. Тобто загалом рівень не дозволяє створювати «подушку безпеки» чи інвестувати кошти у ризик-менеджмент.

Висновки до розділу 2

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі оцінки фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» визначено такі аспекти:

- надано характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Аналіз техніко-економічних показників ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за 2019-2023 роки виявляє проблеми в ефективності використання основних засобів та управлінні витратами. Частка основних засобів у активах коливається, а коефіцієнт зносу основних засобів залишається високим, досягаючи 0,72 у 2023 році. Компанія не характеризується стабільним рівнем продажів;

- проаналізовано тип фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Оцінка фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за п'ятифакторною моделлю Альтмана протягом 2019-2023 рр. вказує на потенційні ризики банкрутства та недостатній рівень фінансової стабільності. Інтегральний показник коливався в межах від 0,62 до 1,19. За трьохкомпонентним показником поточний рівень фінансової стійкості є поробленим. Низька ефективність використання активів для генерування прибутку, нестабільність ділової активності та недостатній рівень фінансової незалежності є ключовими факторами, що негативно впливають на фінансову стійкість ТОВ «Техно-Буд Сервіс»;

- здійснено оцінку фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Незважаючи на покращення показників в останні роки, такі як зростання власних обігових коштів до 4652,7 тис. грн. у 2023 році та підвищення

коефіцієнта фінансової автономії до 0,23, більшість показників все ще перебувають на низькому рівні. Тому слід застосувати заходи посилення поточного положення.

РОЗДІЛ 3. НАПЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ТОВ «ТЕХНО-БУД СЕРВІС»

3.1. Удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Значна сума основних засобів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» у розмірі 17 016 тис. грн. призводить до зниження суми власного оборотного капіталу, що негативно впливає на фінансову стійкість підприємства. Крім того, значна частина оборотних коштів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» загрузла у вигляді незавершених капітальних інвестицій у сумі 6478,3 тис. грн. Ця ситуація призводить до зниження ліквідності активів підприємства, оскільки ці кошти не можуть бути швидко конвертовані у готівку для погашення поточних зобов'язань. Таким чином, значна сума незавершених капітальних інвестицій обмежує маневреність компанії та її здатність оперативно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури (Рис. 3.1).

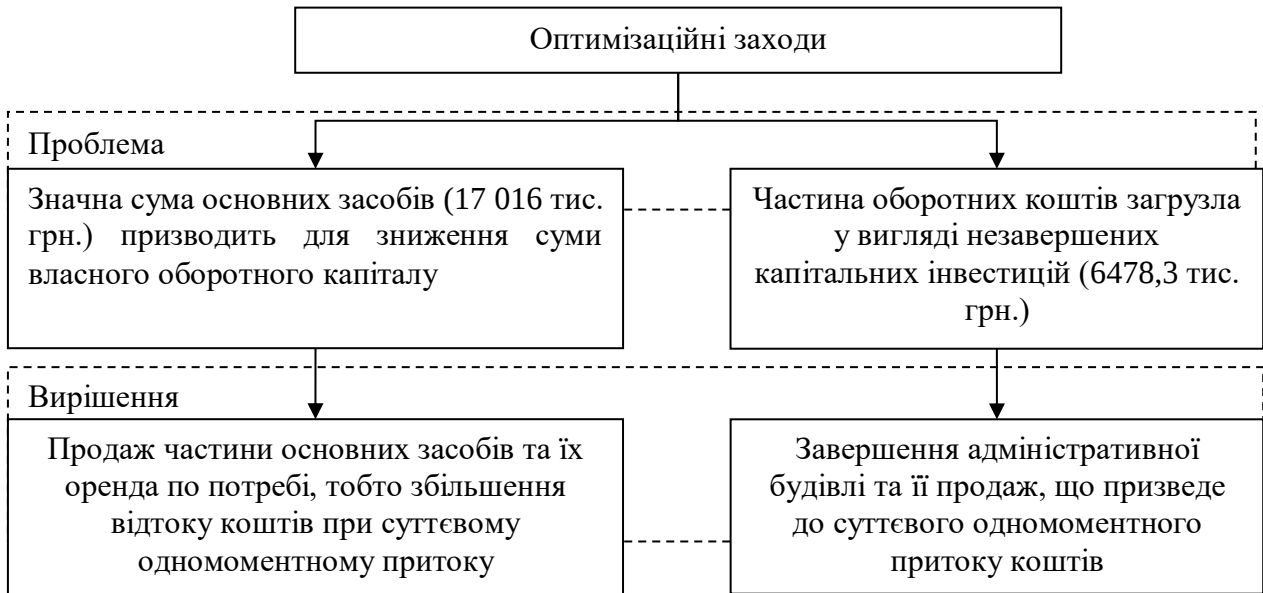

Рис. 3.1 Пропоновані заходи оптимізації грошових потоків для підвищення фінансової стійкості

Джерело: складено автором

Поєднання цих двох факторів чинить негативний вплив на фінансову стійкість ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та його платоспроможність у довгостроковій перспективі. Для підвищення фінансової стійкості та забезпечення довгострокової платоспроможності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» необхідно вжити заходів щодо оптимізації структури активів та пасивів підприємства. Зокрема, доцільно розглянути можливості зменшення суми основних засобів шляхом їх реалізації або здачі в оренду, що дозволить вивільнити додаткові кошти для поповнення оборотного капіталу. Також важливо прискорити процес введення в експлуатацію незадіяного майна, що сприятиме підвищенню ефективності використання наявних ресурсів.

Завершення будівництва адміністративної будівлі та її подальший продаж є одним із ефективних шляхів покращення управління грошовими потоками ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Реалізація цього активу призведе до значного одномоментного притоку коштів, які можуть бути спрямовані на поповнення оборотного капіталу підприємства. Іншим дієвим заходом оптимізації грошових потоків є продаж частини основних засобів, які не є критично важливими для операційної діяльності підприємства. Реалізація цих активів забезпечить суттєвий одномоментний приток грошових коштів, які можуть бути спрямовані на фінансування поточних потреб компанії. У разі виникнення потреби у використанні проданих основних засобів, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» може розглянути можливість їх оренди на короткостроковій основі. Такий підхід дозволить підприємству більш гнучко управляти своїми ресурсами та адаптуватися до мінливих ринкових умов.

Поточна вартість незавершеного адміністративного приміщення становить 6478,3 тис. грн., а для його завершення протягом одного року власними зусиллями необхідно додатково інвестувати 3183 тис. грн. Ринкова вартість приміщення у випадку завершення об'єкта з урахуванням підвищення вартості матеріалів, вкладених у будівництво на попередніх етапах, оцінюється у 13429 тис. грн. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Приріст власного оборотного капіталу ТОВ «Техно-Буд Сервіс» у
випадку завершення та продажу адміністративної будівлі

№	Показники	Формула	Значення
1	Поточна вартість незавершеного адміністративного приміщення, тис. грн.	-	6478,3
2	Додаткові витрати для його завершення протягом одного року власними зусиллями, тис. грн.	-	3183
3	Ринкова вартість приміщення у випадку завершення об'єкта з урахуванням підвищення вартості матеріалів, вкладених у будівництво на попередніх етапах, тис. грн.	-	13429
4	Додаткова монетарна вигода від заходу у зв'язку із приростом вартості будівлі, тис. грн.	$= 3 - 1 - 2$	3768
5	Ефект для фінансової стійкості у вигляді вивільнення власного оборотного капіталу та приросту додаткового фонду коштів, тис. грн.	$= 4 + 1$	10246

Таким чином, завершення будівництва та реалізація адміністративної будівлі дозволить ТОВ «Техно-Буд Сервіс» отримати додаткову монетарну вигоду у розмірі 3768 тис. грн., що розраховується як різниця між ринковою вартістю приміщення (13429 тис. грн.) та сумою поточної вартості незавершеного об'єкта (6478,3 тис. грн.) і додаткових витрат на його завершення (3183 тис. грн.). Ця додаткова вигода свідчить про ефективність запропонованого заходу та його здатність генерувати значний приріст грошових коштів для підприємства.

Крім того, завершення та продаж адміністративної будівлі матиме суттєвий позитивний ефект для фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс» у вигляді вивільнення власного оборотного капіталу та приросту додаткового фонду коштів. Загальний ефект від реалізації заходу становитиме 10246 тис. грн., що включає в себе додаткову монетарну вигоду (3768 тис. грн.) та поточну вартість незавершеного приміщення (6478,3 тис. грн.). Ці кошти можуть бути спрямовані на поповнення оборотного капіталу підприємства, що дозволить зменшити залежність від зовнішніх джерел фінансування та підвищити рівень фінансової автономії.

Що ж до другого заходу, то частина основних засобів купувалася під певні завдання, проте постійна динамічна зміна замовників, бізнес-моделі, типу будов призводить до того, що частина обладнання стає менш завантаженою. Тому його доцільно продати, а пізніше використовувати на умовах оренди при виникненні такої необхідності (табл. 3.2).

Таблиця 3.2.

Параметри основних засобів, що знаходяться на балансі

ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Основний засіб	Кількість, шт.	Рівень завантаження основного засобу протягом року, %	Загальна вартість, тис. грн.	Еквівалентна вартість оренди, тис. грн.	Річна дохідність техніки, %
Вантажний автомобіль	1	85,3	492	225	45,77
Ескаватор JCB JS 220 2011	1	5,8	2909	96	3,29
Бульдозер Liebherr PR722BL.	1	2,3	1856	23	1,23
Кран баштовий POTAİN H30-23	1	4,7	3095	109	3,51
Бетонозмішувач Dnipro-M CM-165C	1	49,5	13	98	753,92
Каток HAMM DV70VO 2006 р. інв. 2537	1	0	1504	0	0
Офіс адміністративний	1	95,3	731	200	27,36
Приміщення для інших працівників (поза межами типових місць будівництва), наприклад, майстерні	1	10,4	3593	350	9,74
Асфальтоукладчик Vögele Super 800	1	0,6	1833	4	0,22
Інше	-	84,2	990	782	78,99
Всього	-	-	17016	1886	-

Загальна вартість основних засобів становить 17016 тис. грн., що є значною сумою для компанії. При цьому, рівень завантаження окремих одиниць техніки та обладнання протягом року суттєво відрізняється, що свідчить про нерівномірність їх використання у виробничому процесі.

Особливу увагу слід звернути на основні засоби, річна дохідність яких є меншою за 10%. До цієї категорії належать ескаватор JCB JS 220 2011 (3,29%), бульдозер Liebherr PR722BL. (1,23%), кран баштовий POTAİN H30-23 (3,51%), каток HAMM DV70VO 2006 р. інв. 2537 (0%), приміщення для інших працівників (поза межами типових місць будівництва), наприклад, майстерні (9,74%) та асфальтоукладчик Vögele Super 800 (0,22%). Низька дохідність цих активів свідчить про їх неефективне використання та необхідність прийняття управлінських рішень щодо їх подальшої експлуатації.

З метою підвищення ефективності використання ресурсів та оптимізації грошових потоків, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» доцільно розглянути можливість продажу основних засобів з річною дохідністю менше 10%. Реалізація цих активів дозволить вивільнити значну суму коштів, яка може бути спрямована на фінансування більш прибуткових напрямків діяльності або погашення наявних зобов'язань. Це забезпечить надходження коштів у розмірі 9697 тис. грн., що становить 57% від загальної вартості основних засобів.

Водночас, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» може розглянути можливість оренди необхідної техніки та обладнання для виконання конкретних проектів. Наприклад, еквівалентна вартість оренди ескаватора JCB JS 220 2011 складає лише 96 тис. грн., що є значно нижчим за його загальну вартість (2909 тис. грн.). Такий підхід дозволить компанії більш гнучко управляти своїми ресурсами та адаптуватися до мінливих потреб ринку.

Слід також звернути увагу на основні засоби з високим рівнем завантаження та дохідності, такі як вантажний автомобіль (45,77%), бетонозмішувач Dnipro-M CM-165C (753,92%), офіс адміністративний (27,36%) та інше обладнання (78,99%). Ці активи є ключовими для операційної діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та забезпечують значну частину доходів компанії. Тому, підприємству необхідно забезпечити їх належне обслуговування та модернізацію для підтримки високого рівня ефективності та конкурентоспроможності на ринку.

Залишкова вартість основних засобів, які планується зберегти, становить 2226 тис. грн. При цьому, продаж інших активів забезпечить приріст обсягу вільних грошових коштів у розмірі 14790 тис. грн., що є суттєвим надходженням для компанії (табл. 3.3).

Таблиця 3.3.

Зміна параметрів фінансової системи ТОВ «Техно-Буд Сервіс» у випадку продажі частини основних засобів, тис. грн.

Показники	Значення
Залишкова вартість основних засобів	2226
Приріст обсягу вільних грошових коштів	14790
Збільшення щорічних витрат на оренду	581

Слід зазначити, що реалізація частини основних засобів призведе до збільшення щорічних витрат на оренду у розмірі 581 тис. грн. Однак, цей показник є відносно незначним у порівнянні з приростом обсягу вільних грошових коштів, і, наприклад, при інвестуванні коштів у пасивні інструменти можна отримати суттєво більший дохід.

Таблиця 3.4.

Зміна обсяг власних обігових коштів у випадку реалізації сукупності пропозицій, тис. грн.

Показники	2023	2024	2025	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Незавершені капітальні інвестиції	6478,3	6478,3	0	-6478,3	-100,00
Основні засоби	17015,7	17015,7	2226	-14790	-86,92
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	2940	2940	2940	0	0,00
НЕОБОРОТНІ АКТИВИ, ВСЬОГО	26434	26434	5166	-21268	-80,46
Власні обігові кошти	4652,7	4652,7	25921	21268,3	457,12

Зміна обсягу власних обігових коштів у випадку реалізації сукупності пропозицій демонструє позитивну динаміку протягом прогнозованого періоду. У 2023 та 2024 роках обсяг власних обігових коштів складатиме 4652,7 тис. грн., що відповідає поточному рівню. Однак, у 2025 році очікується суттєве зростання цього показника до 25921 тис. грн., що майже в 5,6 разів перевищує значення попередніх років.

Підводячи підсумок, зазначимо, що завершення будівництва адміністративної будівлі та її продаж дозволить ТОВ «Техно-Буд Сервіс» отримати додаткову монетарну вигоду у розмірі 3768 тис. грн. та вивільнити власний оборотний капітал на суму 10246 тис. грн. Реалізація частини основних засобів з річною дохідністю менше 10% забезпечить надходження коштів у розмірі 14790 тис. грн. Впровадження запропонованих заходів призведе до зростання обсягу власних обігових коштів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» з 4652,7 тис. грн. у 2023-2024 роках до 25921 тис. грн. у 2025 році, що сприятиме підвищенню фінансової стійкості підприємства.

3.2. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Іншою стороною фінансової стійкості є той обсяг запасів, який слід фінансувати за рахунок власних оборотних коштів, а тому їх зменшення дозволить змістити тип фінансової стійкості. Тому застосування ABC-XYZ аналізу для оптимізації управління виробничими запасами ТОВ «Техно-Буд Сервіс» є доцільним заходом підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства (табл. 3.5).

Аналізуючи дані щодо виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за 2021-2023 роки, можна зробити наступні висновки. Найбільшу питому вагу в структурі запасів займають щебінь (21,0%), сухі будівельні суміші (15,9%), цемент (13,2%) та пісок (12,0%). Саме ці категорії запасів потребують

особливої уваги при проведенні ABC-XYZ аналізу, оскільки вони мають найбільший вплив на загальну вартість запасів.

Протягом аналізованого періоду спостерігається нерівномірна динаміка зміни обсягів виробничих запасів. Зокрема, у 2022 році відбулося значне зниження обсягів запасів порівняно з 2021 роком, що може бути пов'язано зі зменшенням обсягів виробництва або оптимізацією управління запасами. Однак, вже у 2023 році спостерігається суттєве зростання обсягів запасів, особливо щодо щебеню, цегли та блоків, пінопласту та сухих будівельних сумішей.

Таблиця 3.5.

Перший етап ABC-XYZ аналізу виробничих запасів

ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Позиція	2021		2022		2023		За останні роки	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Цемент	4555,9	15,6	2015,1	12,3	5448,6	11,9	12019,6	13,2
Пісок	4068,1	13,9	1992,1	12,1	4865,6	10,7	10925,8	12,0
Щебінь	6024,1	20,6	3414,2	20,8	9740,3	21,3	19178,6	21,0
Цегла та блоки	1787,7	6,1	1630,8	9,9	4253,0	9,3	7671,49	8,4
Арматура	2019,1	6,9	1076,5	6,6	3145,0	6,9	6240,6	6,8
Металеві профілі	408,0	1,4	167,5	1,0	303,6	0,7	879,109	1,0
Металочерепиця	784,8	2,7	449,3	2,7	1375,8	3,0	2609,91	2,9
Мінеральна вата	1346,0	4,6	827,8	5,0	1749,2	3,8	3923,03	4,3
Пінопласт	1258,9	4,3	755,3	4,6	2315,9	5,1	4330,07	4,7
Гіпсокартон	421,6	1,4	310,2	1,9	488,7	1,1	1220,49	1,3
Фарби, лаки, штукатурки	848,6	2,9	429,1	2,6	1527,9	3,3	2805,55	3,1
Сухі будівельні суміші	4152,3	14,2	2477,4	15,1	7930,0	17,4	14559,8	15,9
Кріпильні матеріали	1094,1	3,7	546,7	3,3	1901,3	4,2	3542,14	3,9
Інші матеріали	483,5	1,7	318,5	1,9	603,5	1,3	1405,54	1,5
Всього	29252,8	100	16410,6	100	45648,5	100	91311,8	100

Представлений ABC-аналіз виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» дозволяє класифікувати запаси за їх внеском у загальний оборот підприємства за три роки. Згідно з отриманими результатами, до групи А, яка

характеризується найбільшим внеском у загальний оборот (50,1%), належать щебінь та сухі будівельні суміші. Саме ці два елементи запасів потребують найбільшої уваги з точки зору управління, оскільки вони мають найсуттєвіший вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

До групи В, яка забезпечує 27,2% загального обороту, входять цемент, пісок, цегла та блоки, а також арматура. Ці запаси також відіграють важливу роль у діяльності підприємства і потребують ретельного контролю та управління, хоча і меншою мірою, ніж запаси групи А (табл. 3.6).

Таблиця 3.6.

Визначення типу ABC виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Елемент витрат	Оборот за три роки, тис. грн.	Частка, %	Частка накопичена, %	Група
Щебінь	19179	21,00	21,0	А
Сухі будівельні суміші	14560	15,95	36,9	А
Цемент	12020	13,16	50,1	В
Пісок	10926	11,97	62,1	В
Цегла та блоки	7671	8,40	70,5	В
Арматура	6241	6,83	77,3	В
Пінопласт	4330	4,74	82,1	С
Мінеральна вата	3923	4,30	86,4	С
Кріпильні матеріали	3542	3,88	90,2	С
Фарби, лаки, штукатурки	2806	3,07	93,3	С
Металочерепиця	2610	2,86	96,2	С
Інші матеріали	1406	1,54	97,7	С
Гіпсокартон	1220	1,34	99,0	С
Металеві профілі	879	0,96	100	С

Аналіз коливання сум виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» за 2021-2023 роки дозволяє оцінити стабільність та передбачуваність споживання різних категорій запасів. Коефіцієнт варіації (Кв), який розраховується як відношення середньоквадратичного відхилення до середнього значення, є ключовим показником для визначення рівня коливання.

Розглядаючи отримані результати, можна зробити висновок, що найбільш стабільними є запаси гіпсокартону (Кв = 18,1%), інших матеріалів

(Кв = 24,9%) та мінеральної вати (Кв = 28,8%). Для цих категорій запасів характерні відносно низькі коливання сум протягом аналізованого періоду, що свідчить про стабільність їх споживання та можливість точного прогнозування потреби в них.

З іншого боку, найбільш нестабільними є запаси фарб, лаків, штукатурки (Кв = 48,4%), кріпильних матеріалів (Кв = 47,1%), цегли та блоків (Кв = 47,0%), а також сухих будівельних сумішей (Кв = 47,0%). Високі значення коефіцієнта варіації для цих категорій запасів вказують на значні коливання сум протягом 2021-2023 років, що ускладнює процес планування та управління цими запасами (табл. 3.7).

Таблиця 3.7.

Визначення коливання сум виробничих запасів
ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Позиція	2021	2022	2023	За три роки	Серед- нє	$\sum(x-x_{\text{середнє}})^2 / 3$	Кв
Цемент	4556	2015	5449	12020	4006,5	2115744	36,3
Пісок	4068	1992	4866	10926	3641,9	1466987	33,3
Щебінь	6024	3414	9740	19179	6392,9	6737771	40,6
Цегла та блоки	1788	1631	4253	7671	2557,2	1441958	47,0
Арматура	2019	1076	3145	6241	2080,2	715025	40,6
Металеві профілі	408	167	304	879	293,0	9702	33,6
Металочерепиця	785	449	1376	2610	870,0	146692	44,0
Мінеральна вата	1346	828	1749	3923	1307,7	142233	28,8
Пінопласт	1259	755	2316	4330	1443,4	422923	45,1
Гіпсокартон	422	310	489	1220	406,8	5420	18,1
Фарби, лаки, штукатурки	849	429	1528	2806	935,2	204982	48,4
Сухі будівельні суміші	4152	2477	7930	14560	4853,3	5200830	47,0
Кріпильні матеріали	1094	547	1901	3542	1180,7	309566	47,1
Інші матеріали	484	319	603	1406	468,5	13646	24,9
Всього	29253	16411	45648	91312	-	-	-

Комбінований ABC-XYZ аналіз виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» дозволяє класифікувати запаси одночасно за двома критеріями: їх внеском у загальний оборот (ABC-аналіз) та стабільністю споживання (XYZ-аналіз). Результати аналізу показують, що більшість виробничих запасів

підприємства належать до групи С за внеском у загальний оборот, тобто мають відносно низьку вартість. Зокрема, до групи С належать металеві профілі, металочерепиця, мінеральна вата, пінопласт, гіпсокартон, фарби, лаки, штукатурки, кріпильні матеріали та інші матеріали.

Однак, незважаючи на низький внесок у загальний оборот, деякі з цих запасів, такі як металеві профілі, мінеральна вата, гіпсокартон та інші матеріали, мають високу стабільність споживання (група Y за XYZ-аналізом). Це означає, що попит на ці запаси є відносно передбачуваним і рівномірним протягом аналізованого періоду. Для таких запасів доцільно застосовувати системи управління з фіксованим розміром замовлення та регулярним контролем (табл. 3.8).

Таблиця 3.8.

Визначення типу ABC-XYZ виробничих запасів

ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Елемент виробничих витрат	ABC	XYZ	Результат
Цемент	B	Y	BY
Пісок	B	Y	BY
Щебінь	A	Z	AZ
Цегла та блоки	B	Z	BZ
Арматура	B	Z	BZ
Металеві профілі	C	Y	CY
Металочерепиця	C	Z	CZ
Мінеральна вата	C	Y	CY
Пінопласт	C	Z	CZ
Гіпсокартон	C	Y	CY
Фарби, лаки, штукатурки	C	Z	CZ
Сухі будівельні суміші	A	Z	AZ
Кріпильні матеріали	C	Z	CZ
Інші матеріали	C	Y	CY

Доцільно створювати запаси на місяць, проте з урахуванням результату ABC-XYZ аналізу. Наприклад, до AX слід застосовувати коефіцієнт 120%, до BY – 100%, а CZ – 80%.

У такому випадку найбільш суттєве зменшення запасів необхідне для таких елементів, як гіпсокартон (-99,08%), металочерепиця (-98,53%), інші матеріали (-98,40%), металеві профілі (-95,11%) та пінопласт (-92,50%). Для

цих запасів, які належать до груп CY та CZ за результатами ABC-XYZ аналізу, характерні значні надлишки на складі порівняно з оптимальними рівнями. Зменшення запасів дозволить вивільнити оборотні кошти та скоротити витрати на зберігання.

Для цементу та піску, які належать до групи BY, також рекомендовано зменшення запасів на 41,27% та 82,29% відповідно. Незважаючи на високу стабільність споживання цих запасів, їх поточні рівні перевищують оптимальні значення, розраховані на основі місячних норм.

Щебінь та цегла з блоками, які відносяться до груп AZ та BZ, потребують зменшення запасів на 50,52% та 80,30% відповідно. Для цих запасів характерні значні коливання попиту, тому оптимізація їх рівнів дозволить зменшити ризики, пов'язані з надлишковими запасами та дефіцитом. Єдиним елементом виробничих витрат, для якого рекомендовано збільшення запасів, є сухі будівельні суміші (+146,53%).

Таблиця 3.9.

Оцінка оптимального рівня виробничих запасів

ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Елемент виробничих витрат	Поточний рівень на складі	Результат аналізу	Місячна норма	Оптимальний запас	Приріст, %
Цемент	1546,1	BY	454,1	908,1	-41,27
Пісок	4579,5	BY	405,5	810,9	-82,29
Щебінь	3281,1	AZ	811,7	1623,4	-50,52
Цегла та блоки	2914,9	BZ	354,4	574,1	-80,30
Арматура	641,5	BZ	262,1	424,6	-33,82
Металеві профілі	838,6	CY	25,3	41,0	-95,11
Металочерепиця	9972,3	CZ	114,7	146,8	-98,53
Мінеральна вата	2050,2	CY	145,8	236,1	-88,48
Пінопласт	3292,3	CZ	193,0	247,0	-92,50
Гіпсокартон	7209,0	CY	40,7	66,0	-99,08
Фарби, лаки, штукатурки	822,6	CZ	127,3	163,0	-80,19
Сухі будівельні суміші	536,1	AZ	660,8	1321,7	146,53
Кріпильні матеріали	642,7	CZ	158,4	202,8	-68,44
Інші матеріали	5086,2	CY	50,3	81,5	-98,40
Всього	43413,3	-	-	6847,0	-84,23

У цілому, оптимізація рівнів виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» дозволить зменшити загальний обсяг запасів на 84,23% (з 43413,3 тис. грн. до 6847,0 тис. грн.). Це сприятиме підвищенню ефективності використання оборотних коштів, скороченню витрат на зберігання та покращенню фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 3.10.

Оцінка впливу сукупності заходів на тип фінансової стійкості

ТОВ «Техно-Буд Сервіс»

Показники	2023	2024	2025	Абсолютний приріст, +, -	Відносний приріст, %
Власний капітал та резерви	31087	31087	31087	0	0,00
Необоротні активи	26434	26434	5166	-21268	-80,46
Власні обігові кошти	4653	4653	25921	21268	457,08
Довгострокові зобов'язання	12551	12551	12551	0	0,00
Наявність власних обігових коштів та довгострокових джерел для фінансування запасів	17204	17204	38472	21268	123,62
Короткострокові зобов'язання	90838	90838	90838	0	0,00
Наявність ВОК, короткострокових та довгострокових джерел для фінансування запасів	108042	108042	129310	21268	19,68
Загальна сума запасів	44608	44608	6847	-37761	-84,65
Надлишок (+), недостача ВОК для формування запасів	-39955	-39955	19074	59029	-147,74
Надлишок (+), недостача ВОК та довго-строкових джерел для формування запасів	-27404	-27404	31625	59029	-215,40
Надлишок (+), недостача ВОК та короткострокових і довго-строкових джерел для формування запасів	63435	63434	122463	59028	93,05

Сукупність усіх заходів суттєво вплине на тип фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». У 2023 та 2024 роках спостерігається недостача власних обігових коштів (ВОК) для формування запасів у розмірі 39955 тис. грн. Однак, у 2025 році, за умови реалізації запропонованих заходів, ситуація кардинально змінюється. Вивільнення оборотних коштів за рахунок оптимізації запасів призводить до появи надлишку ВОК для формування

запасів у розмірі 19074 тис. грн. Це означає, що підприємство матиме достатній обсяг власних ресурсів для фінансування своїх запасів, що є ознакою абсолютної фінансової стійкості.

Тобто в такому випадку стан фінансової стійкості – максимально високий рівень стійкості компанії.

Висновки до розділу 3

Підводячи підсумок, зазначимо, що в процесі обґрунтування напрямів підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс» сформульовано такі рекомендації:

- запропоновано шляхи удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Продаж адміністративної будівлі після її завершення дозволить ТОВ «Техно-Буд Сервіс» отримати додаткові кошти у сумі 13429 тис. грн., що на 3768 тис. грн. перевищує витрати на будівництво. Оптимізація структури основних засобів шляхом реалізації активів з річною дохідністю менше 10% забезпечить скорочення їх залишкової вартості до 2226 тис. грн. Сукупність запропонованих заходів призведе до зростання обсягу власних обігових коштів підприємства майже в 5,6 разів у 2025 році порівняно з 2023-2024 роками, що значно підвищить його фінансову автономію та маневреність;

- визначено шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Застосування ABC-XYZ аналізу виробничих запасів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» дозволяє оптимізувати їх структуру та рівні, скоротивши загальний обсяг запасів на 84,23% з 43413,3 тис. грн. до 6847,0 тис. грн. Реалізація запропонованих заходів призведе до появи надлишку власних обігових коштів для формування запасів у розмірі 19074 тис. грн. у 2025 році, що свідчить про перехід до абсолютної фінансової стійкості.

ВИСНОВКИ

У процесі вивчення теоретичних та практичних аспектів управління фінансовою стійкістю підприємства сформульовано такі висновки і рекомендації:

1. Розкрито сутність та значення фінансової стійкості підприємств в ринкових умовах. Фінансова стійкість – це складне та багатогранне поняття. Для пояснення фінансової стійкості можна застосовувати статичний підхід, який дає змогу зрозуміти поточний фінансовий стан компанії на основі структури фінансування, або динамічний підхід, який враховує здатність організації пристосовуватися до мінливих умов ринку. Широке розуміння фінансової стійкості передбачає розгляд цього поняття в контексті сталого розвитку та соціальної відповідальності бізнесу, тоді як вузьке трактування зосереджується лише на фінансових показниках діяльності підприємства. В ринкових умовах фінансова стійкість відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного розвитку компанії, підвищенні її конкурентоспроможності, мінімізації ризиків та створенні необхідних передумов для досягнення довгострокових стратегічних цілей в умовах динамічного економічного середовища.

2. Охарактеризовано показники фінансової стійкості підприємств. Показники фінансової стійкості підприємства є важливими індикаторами його здатності протистояти внутрішнім і зовнішнім викликам та забезпечувати стабільний розвиток. Дотримання нормативних значень коефіцієнтів забезпечення оборотних активів і запасів власними коштами, маневреності капіталу та покриття запасів свідчить про достатність власних ресурсів для фінансування поточної діяльності та мінімізацію ризиків втрати платоспроможності. Збалансована структура капіталу, що характеризується прийнятним рівнем фінансової автономії, залежності та стійкості, дозволяє

підприємству ефективно функціонувати та розвиватися, не наражаючись на надмірні фінансові ризики.

3. Досліджено механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. Він передбачає розробку та реалізацію комплексу заходів, спрямованих на оптимізацію структури капіталу, забезпечення ефективності використання ресурсів та мінімізацію фінансових ризиків. Ключовими індикаторами ефективності цього механізму є коефіцієнти автономії, фінансового левериджу, маневреності власного капіталу, а також показники ліквідності, оборотності активів та рентабельності діяльності. Застосування таких методів, як локалізація ризиків, диверсифікація операцій та географії діяльності, створення резервів та страхування відповідальності, дозволяє підприємству зберігати фінансову рівновагу та забезпечувати стабільність функціонування в умовах мінливого ринкового середовища.

4. Надано характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Для підвищення ефективності та стабільності фінансово-господарської діяльності ТОВ «Техно-Буд Сервіс» необхідно вжити заходів щодо оновлення основних засобів, оптимізації завантаження виробничих потужностей та вдосконалення системи управління витратами. Зростання чистого доходу від реалізації продукції до 98434 тис. грн та чистого фінансового результату до 3876,9 тис. грн у 2023 році свідчить про потенціал для подальшого розвитку підприємства. Стабілізація ключових фінансових показників та покращення техніко-економічних характеристик мають стати пріоритетними напрямками для ТОВ «Техно-Буд Сервіс» у найближчому майбутньому.

5. Проаналізовано тип фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Проявляється недостатній рівень фінансової незалежності, з коефіцієнтом фінансової автономії 0,23, що нижче середнього показника по економіці загалом (0,32). Порівняно з середнім показником по галузі «Будівництво житлових і нежитлових будівель» (0,1), ТОВ «Техно-Буд Сервіс» має вищий рівень фінансової автономії, однак низький галузевий показник вказує на

системні проблеми та ризики, притаманні будівельній галузі в цілому. Для зміцнення фінансової стійкості підприємству необхідно вжити заходів щодо нарощування власного капіталу, оптимізації структури капіталу та зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування.

6. Здійснено оцінку фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». проявляється поступове покращення фінансового стану компанії протягом 2019-2023 років. Зростання рентабельності активів до 3,17% та власного капіталу до 13,51% у 2023 році, а також стабільний коефіцієнт поточної ліквідності на рівні 1,19-1,31 вказують на підвищення ефективності управління ресурсами та здатність компанії генерувати прибуток. Проте, для забезпечення стабільної фінансової стійкості в довгостроковій перспективі компанії необхідно продовжувати оптимізацію структури капіталу та підтримувати достатній рівень ліквідності.

7. Запропоновано шляхи удосконалення управління грошовими потоками в контексті підвищення фінансової стійкості ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Реалізація незавершеної адміністративної будівлі після її добудови дозволить ТОВ «Техно-Буд Сервіс» отримати 13429 тис. грн., що на 3768 тис. грн. більше за поточну вартість об'єкта та витрати на завершення будівництва. Продаж частини основних засобів, рентабельність яких не перевищує 10%, забезпечить надходження коштів у сумі 9697 тис. грн., що еквівалентно 57% від їх загальної вартості. Впровадження запропонованих заходів сприятиме суттєвому покращенню структури активів ТОВ «Техно-Буд Сервіс» та зростанню обсягу власних обігових коштів до 25921 тис. грн. у 2025 році, що в 5,6 разів перевищує рівень 2023-2024 років та свідчить про підвищення фінансової стійкості компанії.

8. Визначено шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс». Комплексний підхід до управління фінансовою стійкістю ТОВ «Техно-Буд Сервіс», що включає ABC-XYZ аналіз виробничих запасів та оптимізацію їх структури, дозволить підприємству вивільнити оборотні кошти та зменшити залежність від зовнішніх джерел

фінансування. У результаті реалізації запропонованих заходів, надлишок власних обігових коштів для формування запасів у 2025 році становитиме 19074 тис. грн., що на 59028 тис. грн. більше, ніж у попередніх роках. Таким чином, ТОВ «Техно-Буд Сервіс» зможе досягти абсолютної фінансової стійкості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ahmed M. M., Al-Hamdani R. I., Measuring Financial Sustainability Using the Dupont Model, an Analytical Search for Real Estate Companies Registered in the Amman Stock Exchange for the Period 2008-2020. *West Science Interdisciplinary Studies* 2022. №136. С.57-76.
2. García M. L. S., Vega T. V., Limón M. L. S., La Sustentabilidad Empresarial, los informes de sustentabilidad, los índices sustentables y el desempeño financiero. *Lumina*. 2024. №1. С.1-35.
3. Gleissner W., Günther T., Walkshäusl C., Financial sustainability: measurement and empirical evidence. *Journal of Business Economics*. 2022. №3. С.467-516.
4. Gönczi J., Sustainability performance indicators. *Analele Universității din Oradea*. 2023. №1. С.126-141.
5. Grosu V., Tiron-Tudor A., Socoliuc M., Ciubotariu M., Hlaciuc E., Macovei A. G., Tulvinschi M., Mihalciuc C. C., Melega A., Financial sustainability of oil and gas companies—basis for building resilience strategies. *Frontiers in Environmental Science*. 2023. URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fenvs.2023.1205522/pdf> (дата перегляду: 05.09.2024).
6. Iotti M., Bonazzi G., Financial Sustainability in Agri-Food Companies: The Case of Members of the PDO Parma Ham Consortium. *Sustainability*. 2023. №5. С.3947-3947.
7. Jain S., Chovatiya V., A study on measuring the impact of sustainable practices on the solvency position of selected indian companies. *EPRA international journal of economics, business and management*. 2024. С.55-61.
8. Long-Term Debt-Paying Ability and Debt Ratio Analysis. URL: <https://finstanon.com/articles/37-long-term-debt-paying-ability-and-debt-ratio-analysis> (дата перегляду: 05.09.2024).

9. Mahesh K. T., Sharma M., Integration of Sustainability in Business through Finance. *Sustainable Marketing and Customer Value*, Routledge. 2022. C.300-308.
10. Martins A., Couto G., Pimentel P., Pandemic effect on company's sustainability debt policy: *The case of Portugal*. *Journal of infrastructure, policy and development*. 2024. №6. C.4608-4608.
11. Masila C. K., Nyamute W., Okiro K., Irungu M., Does Corporate Sustainability Reporting Influence Financial Performance? Evidence from Kenyan Listed Companies. *EJBMR*. 2024. URL: <https://ejbmr.org/index.php/ejbmr/article/view/2270> (дата перегляду: 05.09.2024).
12. O'Sullivan N., Sustainable finance. *Business 2024*. 2024. C.196-201.
13. Sha'ari U. A., Hamzah S. R., Kamil K. H., Financial sustainability of a firm: debt-based or equity-based financing to pursue?. *Journal of Islamic Monetary Economics and Finance*. 2023. №2. URL: <https://jimf-bi.org/index.php/JIMF/article/view/1653> (дата перегляду: 05.09.2024).
14. Sharma P., Sulastri S., Widiyanti M., Isnurhadi I., Corporate Sustainability and Financial Performance: Evidence from State-owned Enterprises in Indonesia. *KnE Social Sciences*. 2024. URL: <https://knepublishing.com/index.php/KnE-Social/article/download/16119/25739> (дата перегляду: 05.09.2024).
15. Vasechko L. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стійкості підприємства. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2021. №1.7. С. 26-40.
16. Wahid M., Prasetya B. P., Financial Sustainability Perusahaan BUMN Sektor Transportasi Laut: DER Sebagai Variabel Mediasi. *Prive*. 2024. №1. С.21-27.
17. Адонін С. В., Калашнікова Ю. М. Оцінка фінансової стійкості підприємства та шляхи її підвищення. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. №4. С. 155-160.

18. Болгов В. Є., Витяганець І. М. Забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності як важлива ціль внутрішньофірмового бюджетування. *Економіка і організація управління*. 2021. С. 15-29.
19. Борисова В., Селезень О., Ждек В., Financial analysis of the sustainability of insurance companies. *Управління змінами та інновації*. 2024. №10. С.61-65.
20. Вівчар О., Кос Т., Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. №4 (116). С.115-119.
21. Вінницька О. А. Фінансовий контролінг як складова фінансової стійкості підприємства. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки»*. 2022. №4(60). С. 24-29.
22. Докієнко Л. М., Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. №14. С.25-31.
23. Домбровська С. О., Горбаченко М. Д., Фінансова стійкість підприємства: оцінка та шляхи підвищення. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. №3-4. С.28-34.
24. Ємельянов О. Ю., Діагностування рівня фінансової стійкості підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*. 2020. №21. С.3-9.
25. Качула С. В., Півкач С. В. Роль ризик-менеджменту при оцінці фінансової стійкості підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. №9. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-9-08-04/2023-9-08-04> (дата перегляду: 06.09.2024).
26. Клочко Т. Фінансова безпека як умова фінансової стійкості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. №23. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/151> (дата перегляду: 06.09.2024).

27. Кобилецький В. Р., Відносні показники фінансової стійкості. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku-2/100-vidnosni-pokaznyky-finsanovoi-stiikosti> (дата перегляду: 05.09.2024)
28. Ковальчук Д., Максименко Д. В. Оцінка фінансової стійкості підприємства. *Фінансове регулювання зрушень у економіці України*. 2021. С. 215-217.
29. Копилук О. І., Тимчишин Ю. В., Музичка О. М., Фінансова стійкість у системі забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2021. №3. С.81-87.
30. Корчевська Л. О., Адвокатова Н. О. Вартісний підхід до визначення фінансової стійкості підприємств. *Вестник Херсонского национального технического университета*. 2021. №1 (76). С. 198-203.
31. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М., Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. №43. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1758/1694> (дата перегляду: 06.09.2024).
32. Кравченко М. О., Леонтовська М. А., Підходи до оцінювання фінансової стійкості інноваційно-активних підприємств. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2022. №24. С.93-98.
33. Мулик Я. Розвиток організаційно-методичних аспектів аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. №47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2116/2045> (дата перегляду: 06.09.2024).
34. Необоротні та оборотні активи, власний капітал та зобов'язання великих та середніх підприємств за видами економічної діяльності. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2022/fin/fin_new/arh_noa_ved_24u.htm (дата перегляду: 28.03.2024).

35. Неізнана О., Григорук А., Литвин Л., Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. №39. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1401/1351> (дата перегляду: 06.09.2024).
36. Партин Г., Папірник С., Забезпечення фінансової стійкості підприємства за умов нестабільності середовища функціонування. *Mechanism of an economic regulation*. 2022. №3-4 (97-98). С.129-135.
37. Сподіна А. О., Тарасенко І. О., Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2022. С.24-31.
38. Техно-Буд Сервіс. URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/34864234/ (дата перегляду: 28.03.2024).
39. ТОВ “Техно-Буд Сервіс”. URL: <https://opendatabot.ua/c/34864234> (дата перегляду: 28.03.2024).
40. ТОВ “Техно-Буд Сервіс”. URL: <https://vda.org.ua/portfolio/tov-tehno-bud-servis/> (дата перегляду: 28.03.2024).
41. ТОВ “Техно-Буд Сервіс”. URL: <https://vkursi.pro/card/tov-tekhno-bud-servis-34864234> (дата перегляду: 28.03.2024).
42. ТОВ “Техно-Буд Сервіс”. URL: <https://www.ua-region.com.ua/34864234> (дата перегляду: 28.03.2024).
43. Товариство з обмеженою відповідальністю «Техно-Буд Сервіс»: бухгалтерська звітність і фінансовий аналіз за 2020 р. . URL: https://zvitnist.com/34864234_TOVARYSTVO_Z_OBMEZHENOU_VDPOVDA LNSTU_TEHNOBUD_SER (дата перегляду: 28.03.2024).
44. Чирак І. Фінансова стабільність, фінансова нестабільність і фінансова стійкість економіки. *Світ фінансів*. 2020. Вип. 2. С. 115-125.